

สัมฤทธิ์ผลการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์ จังหวัดภาคกลางตอนบน 1

The Management Achievement of Sub district Administration Organization of Provinces in the Upper Central Strategic Group 1

ศิรินทร พุ่มวัน¹ เกษมชาติ นเรศเสนีย์² ทรงศักดิ์ เกียรติสุข³ และบุญเรือง ศรีเหรียญ⁴
Sirinthorn Poomwan¹ Kasemchart Naressenie² Songsak Kiattisuk³
and Boonrueng Sriharun⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 2) เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการให้เกิดสัมฤทธิ์ผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยเก็บข้อมูลในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี ซึ่งประกอบด้วย ท้องถิ่นจังหวัดจำนวน 4 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 4 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 8 คน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 4 คน และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 4 คน รวมทั้งหมดจำนวน 24 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยเชิงเนื้อหาประกอบด้วยการแปลจากการตีความผลการวิจัย พบว่า

1) ปัญหาและอุปสรรคของในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 มี 4 ประเด็น คือ 1) ระบบการตรวจสอบภายในของหน่วยงานยังขาดความเหมาะสมทำให้เป็นช่องทางการแสวงหาประโยชน์ 2) ศักยภาพบุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะรับผิดชอบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) กฎระเบียบข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลในการกำกับดูแลและส่งเสริมการกระจายอำนาจ และ 4) ประชาชนขาดจิตสำนึกในการพึ่งตนเองทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

2) แนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ประกอบด้วยแนวทางการบริหารที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ 1) ให้มีระบบการตรวจสอบที่เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานโดยการเน้นความสำคัญ 3 ประการ คือ การใช้

¹ รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

² อาจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

⁴ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส การเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประเมิน และการนำผลการประเมินไปปรับปรุงหน่วยงาน 2) แนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเน้นความสำคัญ 3 ประการ คือ การสร้างภาวะผู้นำที่เหมาะสมให้แก่ผู้บริหาร การสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่บุคลากรทุกระดับ และเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อประโยชน์ส่วนรวมแก่บุคลากรทุกระดับ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น และ 4) การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นควรเน้นความสำคัญ 3 ด้าน คือด้านคุณภาพชีวิต ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำสำคัญ : โครงสร้างองค์กรปัจจัยการบริหารจัดการองค์กร แนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study problems and obstacles in performance processes of the provinces in the upper central strategic group 1 and 2) to propose appropriate guidelines for management of the achievement effective administration of these sub district administrative organizations. In this research, qualitative research conducted by in-depth interviews with key informants repository sub district of the Central Province the upper one strategic group 1.

Nonthaburi, Pathumthani Ayutthaya and Saraburi consisting of Local provincial 4 people sub district administration organization president 4 people, Vice president, corporate management district for 8 people, sub district council 4 people, permanent and sub district 4 people. Total of 24 people the researcher used purposive sampling. And analyzed by content of the translations misinterpreted.

The results showed that.

1. The problems and obstacles in performance processes of the provinces in the upper central strategic group 1 composed of 4 aspects : 1) The internal auditing system of the organization was in effective at preventing corruption. 2) People competency of was not ready for responsibility and efficient management. 3) The rules and regulations of sub district administrative organization in supervision and decentralization promotion. (4) The people lacked of consciousness in self-reliance comprising economic, social, cultural and environmental aspects mostly on supports.

2. The proposed practical guidelines for management of the achievement effective administration of these sub district administrative organizations comprised of 4 components : 1) the auditing system should be more appropriate for the organizational mission focusing on 3 dimensions having efficient and transparent budgeting system, improving the competency auditor and of evaluation results

for organization at improvement, 2) the guidelines for personnel potential improvement should be focused ; developing leader administrates should be virtue and morality and being aware of public benefit. 3) enhancing applications effective administration and 4) the strategic local development planning should be emphasized on 3 dimensions as follows ; quality of life, infrastructure and education, religion and local culture for having sustainable development.

Keyword : Organization, Factors for Enterprise Management, Appropriate Approach to Management.

บทนำ

สำหรับประเทศไทย มีรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นระยะเวลาเกือบ 100 ปี แต่การปกครองท้องถิ่นช่วงเวลานั้นไม่มีบทบาทต่อการบริหารการปกครองประเทศ เนื่องจากขาดการสนับสนุนส่งเสริมให้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประชาชนอย่างใดควรเป็น กระทั่งมีการปฏิรูประบบการเมืองช่วงทศวรรษที่แล้ว การตื่นตัวกระแสการกระจายอำนาจทำให้สังคมไทยหันมาสนใจต่อประเด็นการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง ดังเห็นได้จากบทบัญญัติหลายมาตรา ในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2540 และปี พ.ศ.2550 ให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ทั้งด้านการบริหารปกครองตนเอง และการสนองความต้องการของประชาชนในการจัดทำบริการสาธารณะ การปกครองท้องถิ่นกำเนิดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง และกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง (โกวิท พวงงาม, 2548) มีองค์กรที่เป็นสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญคือประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง สรุป อาจกล่าวได้ว่าการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐได้กระจาย

อำนาจบริหารให้แก่ประชาชนปกครองตนเองในชุมชนที่มีพลเมืองหนาแน่นพอสมควร และมีรายได้เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของรัฐ การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นรากแก้วของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้การปกครองในระดับท้องถิ่นด้วยตนเอง (โกวิท พวงงาม, 2548)

องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่มีฐานะเป็นนิติและบุคคล ที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดสามารถดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้อำนาจหน้าที่ที่ปฏิบัติให้บรรลุและเกิดประสิทธิภาพได้นั้นประชาชนต้องเป็นผู้กำหนดทิศทางในการวางนโยบายเองอย่างเป็นอิสระด้วย (Ebert and Micheal., 1975) ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกด้านให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าการบริหารส่วนตำบลเป็นของประชาชนเอง หากประชาชนมีความรู้สึกอย่างนี้ (Purnomo, H., Mendi-za, G.A., Prabhu, R., 2004) แล้วเชื่อได้ว่าชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีกลไกที่เกิดศักยภาพและในอนาคตองค์การบริหารส่วนตำบลอาจใกล้ชิดกับประชาชน และทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน รู้ถึงปัญหาความต้องการที่แท้จริงรวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาก็

เป็นอย่างดี อันจะส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมในชุมชนและเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน การจัดการทรัพยากรและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้อย่างอิสระและคล่องตัวมากขึ้น เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรของประชาชนที่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อสะท้อนปัญหาความต้องการของชุมชน หรือสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นได้ช่วยกันตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แต่ตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเท่าที่ควร (วิชาญ ลำจวน, 2550)

การศึกษาในครั้งนี้จะดำเนินการศึกษาการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่กลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา และสระบุรี กลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ทั้งเป็นพื้นที่ที่ทุกฝ่ายต่างให้ความสนใจและมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (สัมฤทธิ์ สุขสงค์, 2545) อันนำมาสู่การเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการ มีความหลากหลายของการผลิต ทั้งภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ มีความหลากหลายทางชีวภาพและมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งและมีความพร้อมทางภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการลงทุนและการส่งออก ทำให้เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงและกระจายสินค้าของภูมิภาคและสามารถกระจายต่อไปยังจังหวัดต่างๆ ในภาคอื่นๆ ดังนั้น

การศึกษานานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญในการชี้ให้เห็นถึงสัมฤทธิ์ผลการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลจากกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์ และผลการสำรวจดังกล่าว จะได้นำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลการพัฒนาโครงการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยเปรียบเทียบระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาโครงการมากที่สุด รวมถึงให้ได้ข้อมูลในการบริหารที่ดีและนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนากรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ข้าราชการและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารที่ดี และเพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาระบบการบริหารของตนเองอีกทั้งเป็นแบบอย่างให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1
- 2) เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการให้เกิดสัมฤทธิ์ผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1

สมมติฐานการวิจัย

สัมฤทธิ์ผลการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์ ด้านนโยบายสาธารณะ โครงสร้างองค์กร และปัจจัยการบริหารจัดการองค์กร มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยฉบับนี้จะศึกษากรณี การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 มีขอบข่าย ดังนี้

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงนโยบายการบริหาร กระบวนการดำเนินงานต่างๆ ที่นำไปสู่การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยศึกษาจากข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสู่การพัฒนาท้องถิ่น

2) ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยฉบับนี้จะศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี

3) ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นบุคคลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลหรือมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี คือ ท้องถิ่นจังหวัด จังหวัดละ 1 คน รวม 4 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดละ 1 คน จำนวน 4 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดละ 2 คน จำนวน 8 คน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดละ 1 คน จำนวน 4 คนและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดละ 1 คน จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 24 คน

4) ขอบเขตด้านเวลาการวิจัยครั้งนี้จะเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2556 รวมทั้งสิ้น 5 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สัมฤทธิ์ผลการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัด

ปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในพื้นที่ 4 จังหวัด ในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 (จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี) โดยเลือกจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี จังหวัดละ 1 ตำบล รวมทั้งสิ้น 4 ตำบล ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเพรางาย อำเภอกอเขื่อน จังหวัดนนทบุรี 2) องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดปทุมธานี 3) องค์การบริหารส่วนตำบลภูเขทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 4) องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมือ จังหวัดสระบุรี กับกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ท้องถิ่นจังหวัด จังหวัดละ 1 คน รวม 4 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดละ 1 คน จำนวน 4 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดละ 2 คน จำนวน 8 คน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดละ 1 คน จำนวน 4 คนและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดละ 1 คน จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลกระทบต่อความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ นโยบายสาธารณะ โครงสร้างองค์กร และปัจจัยการบริหารจัดการองค์กร ถูกนำมาตั้งเป็นคำถามปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบโดยตรงในฐานะที่ท่าน

เหล่านั้นเป็นผู้สร้างความเจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ท้องถิ่นจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน

1. แบบสัมภาษณ์ ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย การนั้นได้ร่างชุดคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์

1.2 ขอคำปรึกษาแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับรูปแบบชุดคำถามแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

1.3 นำรูปแบบชุดคำถามที่สร้างขึ้น มาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพื้นิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและครอบคลุมของแบบสอบถามกับนิยามปฏิบัติการ และพร้อมพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ หลังจากนั้นนำมาปรับแก้ข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 5 ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดสอบ (Tryout) กับผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบโดยตรงในฐานะที่ท่านเหล่านั้นเป็นผู้สร้างความเจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ ในการมีส่วนร่วมของการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

1.5 นำชุดคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลจะดำเนินการโดยผู้วิจัย จัดเก็บด้วยตัวเองและมีผู้ช่วยวิจัย ในการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ของการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ยื่นต่อกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตในการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์

2) ติดต่อขอความร่วมมือกับ ท้องถิ่นจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ (จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ และการนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3) การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และโดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารเฉพาะในส่วนที่มีการเชื่อมโยงถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และข้อมูลที่ได้รับกล่าวถึงในการสัมภาษณ์ 4) การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure In-dept Interview) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเหล่านั้นอีกครั้งหนึ่ง โดยเปรียบเทียบกับจากการฟังบันทึกเทปซ้ำ แล้วนำข้อมูลที่ได้มารวบรวม

จัดระบบให้เป็นหมวดหมู่ นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาสรุปหาใจความสำคัญโดยตีความหมาย และแยกแยะข้อมูลที่มีความหมายเดียวกันอยู่ในแนวเรื่องเดียวกัน การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโดยความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่างได้ลึกซึ้งเมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้ว ไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

2) การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นแรกผู้วิจัยได้ตรวจสอบว่าได้ข้อมูลเพียงพอแล้วหรือยัง ข้อมูลนั้นได้ตอบปัญหาของการวิจัยแล้วหรือไม่ หากผู้วิจัยพบว่าข้อมูลที่ไม่ตรงกันผู้วิจัยจะตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพคือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

ผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

1) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 สรุปผลได้ดังนี้ ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลของการวิจัย พบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีฐานะเป็นนิติบุคคลจึงมีความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญาโดยไม่ต้องผ่านทางราชการ เป็นผล

ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความคล่องตัวในการดำเนินการ (อนันต์ เดชโยธิน, 2554) และผู้บริหารก็มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่มากขึ้น ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถสนองต่อการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้มากขึ้น อันทำให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพึงพอใจ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ในส่วนท้องถิ่นจังหวัดนั้นคอยกำกับเรื่องกฎข้อบังคับ โดยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่นๆ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย นโยบายของรัฐบาลและระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงการให้คำปรึกษา แนะนำ กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การพัสดุรวมทั้งควบคุมตรวจสอบการเงินบัญชี การพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับและหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่บางครั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบางตำบลยังทำงานเกินอำนาจหน้าที่ และก่อกวนอำนาจหน้าที่ (ตรีพร ชาติแสนปิง, 2547)

ดังนั้นสรุปผลที่มีการเพิ่มศักยภาพในการดำเนินกิจการร่วมกันจัดทำบริการสาธารณะ ปรับโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล การส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เพื่อให้เกิดการบูรณาการในท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กการพัฒนาช่องทางให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเลือกรูปแบบโครงสร้างภายใน ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นตนเองได้ และการสร้างสถาบันหรือองค์กรเพื่อทำหน้าที่สร้างความพร้อมของประชาชนในการเข้าไป มีส่วนร่วมและตรวจสอบในกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) แนวทางที่เหมาะสมในการ

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 สรุปผลได้ดังนี้ ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลของการวิจัย พบว่าแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงาน และการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การ ซึ่งจะต้องมีการกำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมายของงาน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ไว้ล่วงหน้า โดยให้ผู้บริหารทุกระดับ สมาชิกขององค์การ และตลอดถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์การ มีส่วนร่วมในการคิด (วรกานต์ สุภาภาศ, 2547) การบริหารจัดการ การตัดสินใจ การร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานบรรลุผลตามที่ตั้งเอาไว้ ภายในเวลาและทรัพยากรที่จำกัด ซึ่งสอดคล้องกับท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ดังนั้นสรุปแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมุ่งหวังที่จะให้การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดี มีความโปร่งใส ทั้งการบริหารและการเมืองประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (นพพร แสงหนุ่ม, 2544) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาทำให้ประชาชนได้รับการบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดี และสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นระยะเวลาการให้บริการสั้น และรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาตรวจสอบข้อมูลข่าวสารการเผยแพร่ข่าวสาร การให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลให้ทั่วถึงส่งเสริมให้ความรู้กฎหมายต่าง ๆ แก่ประชาชน รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชน พัฒนาระบบการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และเผยแพร่และอบรมให้ประชาชนได้มีความรู้ในเรื่องของกฎหมายและอื่น ๆ (วิรัตน์ ศานติอาภา, 2548) ในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลให้บรรลุสัมฤทธิ์ผล

สรุปผลการวิจัย

1) ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 มี 4 ประเด็น คือ 1) ระบบการตรวจสอบภายในของหน่วยงานยังขาดความเหมาะสมทำให้เป็นช่องทางการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้ประกอบการเอกชน 2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะรับผิดชอบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการปกครองเพราะยังมีระดับการศึกษาต่ำ ขาดสำนึกทางการเมือง และมีความเคยชินกับระบบอุปถัมภ์ 3) กฎระเบียบข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลในการกำกับดูแลและส่งเสริมการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้นั้นยังขาดความชัดเจนทำให้ผู้ปฏิบัติยังมีมุมมองในการบริหารต่างกันกับผู้บริหาร และ 4) ประชาชนขาดจิตสำนึกในการพึ่งตนเองทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมโดยยังรอการช่วยเหลือจากภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ทำให้ขาดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2) แนวทางที่เหมาะสมในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ประกอบด้วยแนวทางการบริหารที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ 1) ให้มีระบบการตรวจสอบที่เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานโดยการเน้นความสำคัญ 3 ประการ คือ การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส การเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประเมิน และการนำผลการประเมินไปปรับปรุงหน่วยงาน 2) แนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเน้นความสำคัญ 3 ประการ คือ การสร้างภาวะผู้นำที่เหมาะสมให้แก่ผู้บริหาร การสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่บุคลากรทุกระดับ และเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อประโยชน์ส่วนรวมแก่บุคลากรทุกระดับ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นให้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้น และยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น และ 4) การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นควรเน้นความสำคัญ 3 ด้าน คือด้านคุณภาพชีวิต ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีการศึกษาวิจัยถึงความคิดเห็นของข้าราชการในหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ต่อการปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูประบอบราชการของหน่วยงานว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

2) องค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ควรมีสันับสนุนส่งเสริม และผลักดัน ให้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่นให้มีสมรรถนะทางด้านการบริหารแบบมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ให้เป็นการบริหารที่มุ่งเน้นสัมฤทธิ์ผลขององค์กรเป็นหลัก ให้ความสำคัญกับการเปรียบเทียบผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่กำหนด

3) องค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ควรมีสันสนับสนุนส่งเสริม และผลักดัน ให้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่นให้มีสมรรถนะทางด้านความรู้ในการบริหารอย่างสม่ำเสมอ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยมี พลเอก ดร.เกษมชาติ นเรศเสนีย์ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ เกียรติสุข และอาจารย์ ดร.บุญเรือง ศรีเหระญกรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ได้ให้ความเมตตาอนุเคราะห์เป็นที่ปรึกษา โดยได้ใช้กระบวนการเปิด ปรับ เปลี่ยน ให้กับผู้วิจัยจนวิทยานิพนธ์สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2548). การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
- ตรีพร ชาดิแสนปีง. (2547). การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการแสวงหารายได้ชุมชนเพิ่มเติม : กรณีศึกษาการผลิตน้ำดื่ม บ่อปู่ของกองทุนหมู่บ้าน บ้านบ่อปู่ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพพร แสงหนุ่ม. (2544). ประสิทธิภาพในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- วรกานต์ สุภาภาส. (2547). ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชาญ ลำจวน. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา : องค์การบริหารงานส่วนตำบลบ้านแห อำเภองาว จังหวัดลำปาง. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิรัตน์ ศานติอาภา. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของเทศบาลเมืองลำพูน. (การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

สมศักดิ์ สัมคศิริธรรม. (2546). **การวิจัยทางสังคมศาสตร์**. เชียงใหม่: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สัมฤทธิ์ สุขสงค์. (2545). **ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์**. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).

อนันต์ เดชโยธิน. (2544). **การศึกษาสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น**. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต.ขอนแก่น)

Purnomo, H., Mendoza, G.A. and Prabhu, R. (2004). Developing a collaborative model for community managed resources: a qualitative soft systems approach. **Tropical Forest Science**,16(1),106-131.